

ст. 381, 382 КПК України, що забезпечать чіткий алгоритм дій суду, як суб'єкта правозастосування в процесі здійснення спрощеного провадження у кримінальному судочинстві.

1. Сливич І. І. Прискорені та спрощені провадження в кримінальному судочинстві України: визначення та доцільність застосування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Сер. Право. 2015. Вип. 31. Т. 3. С. 97- 100.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України (*Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88) Документ 4651-VI, чинний, поточна редакція — Редакція від 14.01.2021, підстава - 1027-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (Дата звернення: 23.04.2021)

3. Задоя К. П. Спрощене провадження щодо кримінальних проступків за Кримінальним процесуальним кодексом України 2012 року та законодавством європейських держав. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. №. 1. С. 29-39.

4. Європейська конвенція про міжнародну дійсність кримінальних вироків від 28 травня 1970 р. № ETS-70. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_341. (Дата звернення: 10.05.2021)

Плескачова В. С.
слухач магістратури

Науковий керівник:
Сердюк І. А.
доцент кафедри теорії та історії держави і права Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ДОКАЗУВАННЯ НА СТАДІЇ АПЕЛЯЦІЙНОГО ОСКАРЖЕННЯ

Важливою юридичною гарантією дотримання процесуальних прав обвинуваченого та інших учасників є апеляційне оскарження. Відповідно до п. 8 ч. 1 ст. 129 Конституції України однією з засад судочинства є право осіб на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення. Тобто, особа може звернутися зі скаргою до апеляційного суду, якщо є відповідні підстави для звернення та особа отримала рішення по справі при розгляді його місцевим судом, з яким вона не згодна та вважає, що воно прийняте з порушенням вимог чинного законодавства України [1].

Основною функцією, яку Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України) покладає на суд апеляційної інстанції, є перевірка за-

конності, обґрунтованості та справедливості рішень судів першої інстанції та слідчих суддів, що не набрали законної сили. Таку функцію неможливо здійснити без дослідження та оцінки доказів, які містяться у матеріалах кримінального провадження, а також нововиявлених доказів. Тому дослідження та оцінка доказів у суді апеляційної інстанції є засобом для виконання завдань, що покладені на суддів апеляційного суду.

Перевірка правосудності судового рішення може бути забезпечена лише через доказування у суді, яке у ч. 2 ст. 91 КПК України визначено як збирання, перевірка та оцінка доказів з метою встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження [2].

Доказування на стадії апеляційного оскарження має деякі особливості, що обумовлюються його сутністю, а також такими загальними положеннями, як предмет апеляційного перегляду, межі апеляційної перевірки та недопустимість «повороту до гіршого рішення».

У ст. 409 КПК України зазначені вимоги до судового рішення, такі як законність, обґрунтованість і справедливість. Однак вказані вимоги до судового рішення можуть і не перевірятися одночасно, враховуючи що визначення меж перегляду судом апеляційної інстанції має диспозитивний характер.

Суд апеляційної інстанції має право переглядати судові рішення першої інстанції лише в межах поданої апеляційної скарги. Однак, є передбачені законодавством випадки, коли суд апеляційної інстанції вправі вийти за межі апеляційних вимог, якщо цим не погіршується становище обвинуваченого або особи, щодо якої вирішувалося питання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру.

Суд апеляційної інстанції здійснює оцінку доказів на підставі загальних правил, які передбачені ст. 94 КПК України. На жаль, Кримінальний процесуальний закон не передбачає для апеляційного провадження окремої статті, яка б присвячувалась особливостям доказування.

Якщо навести порівняльну характеристику КПК України та кримінального процесуального законодавства іноземних держав, то в інших державах питання доказування на стадії апеляційного оскарження регламентується більш конкретно.

Наприклад, в ч. 4 ст. 414 КПК Республіці Молдова розширено повноваження суддів щодо права на нове збирання, а також оцінку доказів [3].

Відповідно до ч. 7 § 263 КПК Чеської Республіки апеляційний суд може брати до уваги ті докази, які були досліджені у відкритому засіданні апеляційного суду; з огляду на зміну або доповнення фактичних обставин такі докази оцінюються у сукупності з доказами, які були досліджені судом першої інстанції під час судового розгляду.

Апеляційний суд пов'язаний оцінкою доказів, яку провів суд першої інстанції за винятком тих доказів, які апеляційний суд у відкритому засіданні самостійно знову дослідив [4, с. 922].

Наведені положення у чеській науці кримінального процесу визнача-

ються так, що будучи результатом дослідження та оцінки доказів під час апеляційного розгляду, фактичні обставини, з'ясовані апеляційною інстанцією, хоч і відрізняються від обставин, встановлених в оскарженому судовому рішенні, проте не можуть розглядатися у відриві від інших обставин, досліджених та оцінених судом першої інстанції під час судового розгляду [4, с. 624]. У разі самостійного встановлення апеляційною інстанцією окремих фактичних обставин справи, досліджені під час апеляційного розгляду докази вона оцінює самостійно, та незалежно від оцінки доказів, зробленої судом першої інстанції. У всіх інших випадках оцінка доказів, здійснена судом першої інстанції, є обов'язковою для апеляційного суду.

Доказування на стадії апеляційного оскарження має ряд особливостей. Такі особливості впливають із завдань, які стоять перед стадією апеляційного провадження, засад кримінального провадження, процесуальної форми діяльності, а також її правових наслідків, а саме прийняття процесуальних рішень у справі.

Особливості доказування зводяться до наступного:

1) суд апеляційної інстанції не зв'язаний оцінкою доказів, зробленою судом першої інстанції, та може ухвалити рішення, що істотно відрізняється від першого судового рішення;

2) в апеляційному провадженні підлягають оцінці не лише докази, зібрані та досліджені на попередніх стадіях кримінального процесу, але й відомості про факти, які не були предметом дослідження суду першої інстанції, та стали відомі лише на стадії апеляційного оскарження;

3) результатом оцінки як наявних у матеріалах кримінального провадження, так і нових доказів судом апеляційної інстанції може бути рішення, яким безпосередньо погіршується становище обвинуваченого (особи, щодо якої вирішувалося питання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, особи, кримінальне провадження щодо якої закрито) та рішення повинно обов'язково прийматися, незалежно від того, хто був ініціатором апеляційної скарги;

4) докази підлягають оцінці лише за умови, що вони пов'язані з оскарженою частиною в судовому рішенні, тільки якщо суд апеляційної інстанції не скористається правом вийти за межі процесуальних вимог особи, яка подала апеляційну скаргу;

5) обмеженість обов'язкової сили вказівок суду апеляційної інстанції при призначенні нового розгляду в суді першої інстанції.

З цього приводу слушною є думка Н.О. Соловйова та Н.Т. Трішина про те, що в апеляційному провадженні настає якісний та зовсім інший рівень доказування, основним суб'єктом здійснення якого є суд вищої інстанції, склад якого представлений більш кваліфікованими суддями [5, с. 25].

Отже, на сьогоднішній день питання оскарження у суді апеляційної інстанції як ніколи є актуальним, адже багато осіб потерпають від свавільних рішень суду першої інстанції, які досить часто є незаконними та необґрунто-

ваними. Для виправлення правозастосовних помилок було створено суд вищої ланки, який законодавством уповноважений скасовувати неправосудні рішення, у такий спосіб усуваючи їх негативні наслідки. З приводу питання доказування на цій стадії, то необхідно внести зміни до КПК України, доповнивши його окремою статтею, в якій чітко були б визначені межі апеляційного розгляду, повноваження суддів під час розгляду апеляційної скарги для уникнення неправильного тлумачення норм кримінального процесуального законодавства.

1. Конституція України: закон України від 28 червня 1996 року №254к/96-ВР. Дата оновлення: 21.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 11.05.2021).

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. Дата оновлення: 05.08.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n384> (дата звернення: 11.05.2021).

3. Уголовно-процесуальний кодекс Республіки Молдова. URL: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=326970> &lang=2 (дата звернення: 11.05.2021).

4. Jelínek J. a kolektiv. Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 3. vydání / Jiří Jelínek. – Praha : Leges, 2012. – 1301 s.

5. Соловьева Н.А. Юридикто-фактическая проверка приговора в апелляционном производстве: монография. М. : Юрлитинформ, 2013. С.184.

Савела Є. А.

слухач магістратури

Науковий керівник:

Сердюк І. А.

доцент кафедри теорії та історії держави і права Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ ПРОВАДЖЕННЯ У ВЕРХОВНОМУ СУДІ

Оптимальним з погляду захисту приватних і публічних інтересів, дотримання кримінальних процесуальних гарантій, встановлення істини є такий результат судового провадження, який би задовольняв його учасників і цілком відповідав меті та завданням кримінального провадження. Саме цей соціально-правовий наслідок реалізації функцій суду у кримінальному судочинстві узгоджується з доктриною правової держави і громадянського суспі-